

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

14 oktober 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN AMBTENARENZAKEN

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de verwijdering van radioactieve bliksemafleiders op Vlaamse overheidsgebouwen

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de Nacht van de Duisternis

Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken

Dinsdag 14 oktober 2003

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 15.28 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de verwijdering van radioactieve bliksemafleiders op Vlaamse overheidsgebouwen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Glorieux tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de verwijdering van radioactieve bliksemafleiders op Vlaamse overheidsgebouwen.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle of het FANC heeft onlangs bekendgemaakt dat er in ons land nog duizenden radioactieve bliksemafleiders op de daken van de huizen staan. Dit soort bliksemafleiders is 18 jaar geleden al verboden. Er bestaan immers alternatieven die net zo goed werken en die geen risico's bevatten.

De radioactieve bliksemafleiders bevatten wel risico's. Door corrosie kunnen de radioactieve stoffen via de regenpijp in het grondwater terechtkomen. Ook wanneer er dakwerken plaatsvinden of wanneer mensen op eigen houtje proberen die bliksemafleiders te verwijderen, lopen ze het risico van een radioactieve besmetting. Zo'n besmetting is ook mogelijk wanneer die bliksemafleiders op de schroothoop terechtkomen en gerecycleerd worden in andere materialen.

Het FANC zou onlangs een brief hebben gestuurd naar alle gemeentebesturen met de vraag de radioactieve bliksemafleiders op huizen in hun gemeente te inventariseren en te laten verwijderen. Op dit moment heeft men immers geen zicht op hoeveel van deze bliksemafleiders er nog staan. De VVSG is helemaal niet opgetogen met die vraag aan de gemeenten, omdat daarmee de indruk wordt gewekt dat de last voor de verwijdering bij de gemeenten zou worden gelegd. Enkel een aantal daarvoor gecertificeerde bedrijven mogen dit doen. De verwijderde bliksemafleiders moeten worden ingeleverd bij Belgoprocess, waar ze als radioactief afval worden behandeld.

Mijnheer de minister, is er zicht op het aantal radioactieve bliksemafleiders dat zich op de Vlaamse overheidsgebouwen bevindt, en op hun locatie ? Welke initiatieven worden er genomen om deze bliksemafleiders op een verantwoorde manier te verwijderen ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Volgens het FANC waren tot het midden van de jaren '80 in de handel bliksemafleiders te verkrijgen die voorzien waren van een of meer radioactieve stralingsbronnen. Men schat dat over heel België enkele duizenden van dergelijke toestellen werden geplaatst. Ze staan meestal op grote kantoorgebouwen, appartementsblokken of andere hoge constructies zoals klokkentorens en pylonen. Sporadisch worden ze aangetroffen op privé-woningen.

Sinds oktober 1985 is de plaatsing van nieuwe radioactieve bliksemafleiders verboden. De Vlaamse overheid houdt zich hier strikt aan. Het verwijderen van de opgestelde toestellen is sedert die datum verplicht, tenzij de eigenaar destijds een vergunning heeft gekregen van de bestendige deputatie van de provincie. Daarnaast moet de eige-

Van Grembergen

naar een recent attest kunnen voorleggen van een erkende controle-instelling, waaruit blijkt dat het toestel in goede staat is. De toestellen die staan opgesteld zonder vergunning, hadden al lang verwijderd moeten zijn.

We zijn voor onze gebouwen nagegaan of deze maatregel is uitgevoerd. Bij een eerste navraag is niet gebleken dat er radioactieve bliksemafleiders staan. Een tweede controle zal echter uitsluitel moeten geven. De veiligheid is immers zeer belangrijk en bovendien verplicht.

Mijnheer Glorieux, u hebt het in uw vraag over het probleem van de gemeenten en de gemeentelijke gebouwen. Ik kan de cijfers opvragen om een zicht te krijgen op het aantal, maar ik kan de verwijderingskost niet ten laste van de Vlaamse overheid leggen. Dat is een kost voor de eigenaar. Dit zal wel wat centen kosten, maar ik zie geen andere mogelijkheid. Ik weet niet welke overheid ik verantwoordelijk zou moeten stellen om die last op zich te nemen. Daarom denk ik dat men moet uitgaan van het eigenaarsprincipe.

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is belangrijk om een tweede controle te doen, want er kunnen heel wat verborgen radioactieve bliksemafleiders op oude gebouwen staan, waarvan men waarschijnlijk niet eens meer weet dat ze er staan. Een controle op zich is belangrijk in de mate dat het wordt aan-gegeven aan het FANC.

Het aantal bliksemafleiders kennen is op zich minder belangrijk dan het feit dat ze allemaal verwijderd worden. De gemeentebesturen moeten goede en correcte informatie krijgen over hoe ze moeten worden verwijderd en door wie ze die best laten verwijderen. In de communicatie van het FANC aan de gemeentebesturen was dit niet altijd even duidelijk weergegeven.

Het probleem mag niet zonder meer onder de mat worden geveegd. Er moet een ernstige controle komen en de bliksemafleiders op de Vlaamse overheidsgebouwen moeten zo nodig op een verantwoorde wijze verwijderd worden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de Nacht van de Duisternis

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Glorieux tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de Nacht van de Duisternis.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 8 november organiseert de Bond Beter Leefmilieu samen met de Werkgroep Lichthinder van de Vereniging voor Sterrenkunde nogmaals de Nacht van de Duisternis. De bedoeling is beleids mensen en bevolking bewust te maken van het probleem van lichthinder en lichtvervuiling.

Het is algemeen bekend dat we in Vlaanderen nog weinig echte stiltegebieden hebben. We hebben echter ook nog maar weinig gebieden waar het 's nachts echt duister is. Openbare verlichting is zeer nuttig en in sommige gevallen absoluut noodzakelijk, onder meer voor de veiligheid. Daartegenover staat dat het kwistig verlichten niet enkel betekent dat men niet rationeel met energie omspringt, maar ook dat in vele gevallen fauna en flora worden verstoord. In bepaalde gevallen kan het zelfs de veiligheid in gevaar brengen, bijvoorbeeld wanneer een automobilist wordt afgeleid door een flikkerende neonreclame of een al te flashy gevelspot, die in vitrines weerkaatsen.

De problematiek van de lichtverontreiniging werd voor het eerst door astronomen erkend. Op vele plaatsen in Vlaanderen kunnen nog amper een paar tientallen sterren waargenomen worden, terwijl dat in normale omstandigheden zonder lichtvervuiling, zo'n 3.500 sterren zouden moeten zijn. Vanuit de ruimte bekeken, is Vlaanderen relatief goed zichtbaar, precies omwille van de kwistige verlichting hier, onder meer op de gewestwegen. Ook de verlichting van monumenten die onder beheer van de Vlaamse overheid staat, zou misschien kunnen worden herzien, zodat lichthinder tot een minimum wordt beperkt. De verlichting zou bijvoorbeeld gedoofd kunnen worden na middernacht.

De Werkgroep Lichthinder van de Vlaamse Vereniging voor Sterrenkunde heeft heel wat technische knowhow om de gewestelijke en gemeente-

Glorieux

lijke overheden te adviseren. Deze werkgroep en de Bond Beter Leefmilieu hebben momenteel een project opgezet waarbij de Vlaamse gemeenten een charter kunnen tekenen dat tal van maatregelen bevat om lichthinder bij nieuwe lichtprojecten zo veel mogelijk te vermijden en dat een start maakt om de bestaande lichthinder zo veel mogelijk in te perken. Het zou een mooi signaal zijn aan de gemeentebesturen indien de Vlaamse overheid dit charter zou ondertekenen voor de verlichting van de gebouwen en de infrastructuurwerken die zij beheert.

Daarnaast zou de minister bijvoorbeeld via een omzendbrief bij de gemeentebesturen kunnen aandringen op deelname aan het initiatief van de Nacht van de Duisternis, als opstapje naar meer structurele maatregelen. Zelf kan de Vlaamse overheid natuurlijk ook een bijdrage leveren aan de Nacht van de Duisternis, door bijvoorbeeld, waar mogelijk, de gewestverlichting te doven, zonder de veiligheid in gevaar te brengen, en meer specifiek in de nabijheid van locaties waar activiteiten plaatsvinden in het kader van de Nacht van de Duisternis, zoals sterrenkijksessies, natuurwandelingen en dergelijke.

De Nacht van de Duisternis heeft als doel om openbare besturen, handelaars en bewoners bewust te maken van de problematiek en hen aan te moedigen al te kwistige verlichting te doven, en dit natuurlijk niet enkel tijdens die ene nacht. In die nacht, van 8 op 9 november, helpt ook de natuur een beetje, want die nacht vindt er een totale maansverduistering plaats.

Mijnheer de minister, welke bijdrage zult u vanuit uw bevoegdheid leveren aan de Nacht van de Duisternis op 8 november ? Ik denk vooral aan de suggesties die ik zonet heb opgesomd, zoals het doven waar mogelijk van gewestverlichting nabij activiteiten, en een omzendbrief aan de gemeentebesturen met de aanmoediging deel te nemen aan het initiatief.

Welke structurele maatregelen zult u uitwerken die de lichtvervuiling 's nachts tegengaan ? Ik denk bijvoorbeeld aan het ondertekenen van het charter dat de Werkgroep Lichthinder van de Vlaamse Vereniging voor Sterrenkunde en de Bond Beter Leefmilieu aan de gemeentebesturen aanbieden.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, samen met de VVS en de BBL organiseren we dit jaar, tijdens de nacht van zaterdag 8 november op zondag 9 november, de achtste Nacht van de Duisternis. In 2002 hebben een belangrijk aantal gemeentebesturen aan de Nacht van de Duisternis deelgenomen door 's nachts een gedeelte van de openbare verlichting te doven. De Nacht van de Duisternis is in essentie een sensibiliserend initiatief. De Vlaamse overheid kan zich op dit vlak best ook eens laten sensibiliseren en zelf onderzoeken op welke wijze ze, zonder de veiligheid in het gedrang te brengen, tot een verdere reductie van de lichtvervuiling kan bijdragen.

De Vlaamse overheid zou het voorbeeld moeten geven. Binnen mijn eigen bevoegdheden betekent dit onder meer dat de lichten in de gebouwen waarin onze ambtenaren gehuisvest zijn, 's avonds tijdig moeten worden gedoofd. Het overgrote deel van het Vlaamse overheidspatrimonium is reeds met automatische timers uitgerust. In die gebouwen worden de lichten op de voorziene tijdstippen automatisch gedoofd. De buitenverlichting van de andere gebouwen die onder mijn bevoegdheid ressorteren, zal tijdens de Nacht van de Duisternis volledig en tijdens de andere nachten van het jaar gedurende een aantal uren worden gedoofd. Dit wordt momenteel verder onderzocht.

In 2004 zou een nauwere samenwerking tussen de BBL en de Werkgroep Lichthinder tot functionele acties op het terrein moeten leiden. We moeten eens nagaan welke maatregelen de Vlaamse administratie kan nemen om tot een permanente lichtreductie te komen. We weten immers dat overvloedig lichtgebruik ook negatieve gevolgen heeft. De Vlaamse administratie kan deze maatregelen vervolgens aan de andere besturen voorleggen.

Mijnheer Glorieux, de inhoud van het charter dat de Werkgroep Lichthinder en de BBL hebben uitgewerkt, is me onbekend. We hebben het charter trachten op te sporen, maar dit is ons niet gelukt. Zou u me dit charter kunnen bezorgen ? Zodra we over het charter beschikken, kunnen we nagaan welke afspraken we in dit verband kunnen maken.

Het spreekt vanzelf dat we ons niet tot het nachtelijk lichtgebruik mogen beperken. Ook overdag wordt door overmatig lichtgebruik heel wat energie verspild. In dit verband zou ik overigens de aandacht willen vestigen op de inspanningen die de Vlaamse overheid in het kader van het project Integrale Milieuzorg zal leveren. Het is de bedoeling het energieverbruik in het algemeen en bijgevolg

Van Grembergen

ook het energieverbruik in overheidsgebouwen zo veel mogelijk te rationaliseren.

Mijnheer Glorieux, het is een goede zaak dat dit onderwerp hier nog eens ter sprake komt. Indien u me het charter bezorgt, zal ik met de BBL en de Werkgroep Lichthinder rond de tafel gaan zitten.

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Ik zou de minister willen bedanken voor zijn antwoord. Ik zal hem het charter bezorgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.46 uur.*
